

Mavzu: Soʻzlarda tovush tushishi

Mening gōzal va mehmondōst shahrim.

mehmondoʻst

***mehmondoʻst** – mehmonni ardoqlaydigan va uni xush kayfiyatda kutib oladigan inson

1-mashq. Oʻqing. Husnixat bilan koʻchiring.

Shahrimda kuz

Kuz kelishi bilan jonajon **shahrim** oltin libosga burkandi. Salqin shabada uning keng **bagʻrini** quchib, koʻchalarga oʻzgacha osoyishtalik va fayz bagʻishladi. Daraxtlardan toʻkilgan sariq barglar xiyobonlarni xuddi oltin gilamdek qopladi.⁴ Men har bir faslda oʻzgacha goʻzal boʻladigan shahrimni juda yaxshi koʻraman.

- Ajratib koʻrsatilgan soʻzlar imlosiga eʼtibor bering.

Baʼzi otlarga egalik qoʻshimchasi qoʻshilganda, unli tovush tushib qoladi.

Masalan: boʻyin – boʻynim.

2-mashq. Maqollarning maʼnosini izohlang. Ajratib koʻrsatilgan soʻzlarni soʻz tarkibi boʻyicha tahlil qiling.

Namuna: **oʻrningni** – oʻrin soʻziga II shaxs birlik **-ing** egalik qoʻshimchasi qoʻshilganda asosdan **i** unlisi tushib qoladi, **-ni** soʻz oʻzgartiruvchi qoʻshimchasi qoʻshiladi.

Bilib oʻtir **oʻrningni**,
Har yerga suqma **burningni**.

Onaning **koʻngli** bolada,
Bolaning koʻngli dalada.

Oltovlon ola boʻlsa, **ogʻzidagin** oldirar,
Toʻrtovlon tugal boʻlsa, koʻkdagini undirar.

3-mashq. Rasmlarning birinchi harfidan soʻzlar hosil qiling. Ularni soʻz tarkibi boʻyicha tahlil qiling.

4-mashq. Gaplarni koʻchiring. Tovush tushishiga uchragan soʻzlarni namuna asosida yozing.

Namuna: Singlimning (*l sh. birl.*) mushugi Momiq erkanib miyovlaydi.

1. Singlimning mushugi Momiq erkanib miyovlaydi.
2. Ahmad amaki oʻgʻliga halol va rostgoʻy boʻlishni uqtirdi.
3. Onam qornim ochligini payqab, darhol dasturxonga issiq taom tortdi.
4. Ukamning burni sovuqda qizarib ketganini koʻrib, uning boʻyniga sharfimni oʻrab qoʻydim.

5-mashq. Sheʼrni ifodali oʻqing.

Yomgʻir yogʻaqol!

Yomgʻir, yogʻaqol bugun,
Yashnasin keng dalalar.
Yam-yashil oʻtloqlarda
Oʻynab-kulsin bolalar...

Yomgʻir, yogʻaqol bugun,
Ekinlarga berib jon.
Gul Vatanim qoʻynini
Moʻl hosilga etgil kon.

Munira Abdushukurova

- Koʻchiring. Tovush tushishiga uchragan soʻzni aniqlang. Soʻz tarkibi boʻyicha tahlil qiling.